GODZIENNA

Nr 183. ROK 1832. PIĄTEK 13 LIPCA.

Pismo to wychodzi codzień oprocz świąt uroczystych, niezawodnie o godz: 4 po połudn: w drukarni ST. GIESZKOWSKIEGO.

PRENUMERATA:
Kwartalna........złp. 12.
Miesięczna....... ,, 5.
Ner pojedynczy...gr: 10.
Za donie: od wiër: g. 15.

Gazeta Krakowska

OBSERWACYIE METEOROLOGICZNE.

Barometr dla lepszego porownania zredukowany na 0° Reaumiura.

Dzien godzina	Barometr na 0° ϱ.	Therm:	Hygro-metr	Wiatr	Stan Atmosf:	UWAGI.
7	27 6. 164	† 19.4	† 11.3	Zaden	Pochmurno	
12 12	,, 6. 601	23.3	12.0	pół. zachodni	chmury	
3	,, 6. 506	25.7	12.0	zachodni slaby	pochmurno	Grzmot-deszcz.
9	,, 6. 834	† 16.9	† 8 5	Zaden	Pogoda z chmurami	

Częsc Urzędowa.

KRAKÓW.
OBWIESZCZENIE.

W moc uchwały Wys. Tryb. I. Inst: M. Krakowa z d. 26 czerwca r. b. do N. 2467 wydaney, ruchomości po ś. p. Agneszcze Cukrzyńskiey pozostałe jakoto: pościel, bielizna, suknie damskie, płótno, naczynia kuchenne, naczynia gospodarskie, różna stolarszczyzna, i kleynoty; w dniu 16 lipca r. b. o godz. 9tey zrana w gmachu Sukiennice zwanym w rynku krakowskim sytuowanym, przez publiczną licytacyą za gotowe pieniądze sprzedane zostaną.— Kraków d. 12 lipca 1832 roku.

Ig. *Kopyciński* Kom: Sąd.

W dniu 17 lipca 1832 r. o godz. 11 zrana na targowisku końskiem w Kleparzu przy Krakowie, sprzedane zostaną w drodze exekucyi sądowey prawnie zajęte efekta przez publiczną licytacyą jakoto: koni para z chomontami, uzdami, lícami, uzdzienicami, kocami węgierskiemi do przykrywania, bryczka niekryta, sanki i wóz na niskich kołach niekuty. Chęć kupna mających na czas i mieysce oznaczone zgotówką zaprasza się.

Kraków d. 12 lipca 1832 roku.

Ig. *Kopyciński* Kom: Sąd

Częsc Nieurzędowa.

WIADOMOSCI z POCZTY WCZORAYSZEY.

Paryż 30 Czerwca.

Stan oblężenia Paryża, dekretem królewskim z dnia wczorayszego, w skutek wyroku sądu kassacyinego, zniesionym został. Rzeczony sąd kassacyiny, zwołany w dniu wczorayszym dla rozpoznania sprawy na śmierć skazanego przez sąd wojenny młodego malarza Geoffroy: »*całe postępowanie wojenno-»sądowe przeciw uczestnikom zaburzeń w d. »5 i 6 czerwca, równie jak stan oblężenia »Paryża za żadne i za niebyłe uznał.— Ta»kowy więc stan oblężenia natychmiast zniesionym został.*» — Już od nayrańsza, tłumy ciekawych, trzymały w oblężeniu drzwi pałacu sprawiedliwości; atoli wniyście, nawet dla samych adwokatów w ich togach urzędowych, wolne tylko było za biletami. O godzin. 11 otworzył posiedzenie P. Bastard prezydujący. Prokurator jeneralny P. Dupin starszy, jak się domyśleć wypadało, kazał się Panu *Voisin de Gartempe* jeneralnemu adwokatowi zastąpić PP. *Odillon Barrot* i *Cremieux* zajęli ławę

adwokacką, a *P. Gilbert de Voisins* wystąpił jako sprawozdawca. — Po długich mowach z obojey strony, a mianowicie Pana *Odillon Barrot*, który odwołaniem się do konstytucyi r. 1830 dowodził, że stan oblężenia Paryża i zaprowadzenie sądów wojennych przeciw cywilnym osobom, zupełnie sprzeciwiały się widokom pomienioney ustawy, a przeto że i wydane już przeciw uczestnikom zaburzeń w dniach 5 i 6 czerwca, wyroki sądów wojennych są nieprawe, a mianowicie przeciwko tym, którzy nie są woyskowymi;—około godziny 3ciey sędziowie oddalili się do izby obrad. Po długiey równie prawie deliberacyi, która trwała półtrzeci godziny, ogłoszony został wyrok uznający odwołanie się malarza Geoffroy do sądu kassacyjnego za właściwe, i wskutku tego, tak całe przeciwko niemu postępowanie sądowe, i wyrok śmierci, za skassowane, za niebyłe, za żadne. Zaraz po tey decyzyi sądu kassacyjnego, udali się wszyscy ministrowie do pałacu St. Cloud gdzie nastąpiła narada, która późno wnoc trwała. —Wątpią aby ministerstwo Soulta i Montaliveta dłużey utrzymać się mogło. Pan Odillon Barrot jest bohatyrem dnia tego. Stan oblężenia prowincyi zachodnich, zostaje *in statu quo.* —

Stosunki dyplomatyczne pomiędzy Wiedniem i Paryżem, są od niejakiego czasu bardzo żywe. — Zaledwie wczoray przybył kuryer ztamtąd do posła austryackiego hrabiego Appony, zaraz dziś P. Boussieres sekretarz tegoż poselstwa odjechał do Wiednia z depeszami.

Professor Lelewel, (mówi *Kuryer Francuzki,*) otrzymać miał wezwanie od ministerstwa aby natychmiast opuścił nietylko Paryż ale nawet i Francyą. Również kazano wyjechać półkownikowi Choynackiemu.

Dnia 1 Lipca. Wczoray przybył król z pałacu St. Cloud i udzielił audyencyą Panu Dupin starszemu; a o 3 godzinie Jego Królewska Mość prezydował w dwugodzinney radzie ministrów; poczem N. Pan wrócił do St. Cloud.— Vicehrabia Chateaubriand, baron Hyde de Neuville i xiąże Fitz-James, skutkiem wyroku sądu kassacyinego, znoszącego również postępowanie sądowe przeciw tym trzem osobom, na wolność wypuszczeni zostali. —

Również skutkiem zniesionego stanu oblężenia Paryża, deputowani Garnier Pages, Cabet, i Laboissiere, którzy się byli ukrywali przed sądem wojennym, stawili się wczoray dobrowolnie do prokuratora królewskiego trybunału pierwszey instancyi;— wszelkie bowiem processa, tyczące się zaburzeń w d. 5 i 6 czerwca, przechodzą od tąd pod właściwe trybunały.—

Wyrok sądu kassacyjnego jest następującey osnowy;

SĄD KASSACYINY.

»Zważywszy, że ani ustawa konstytucyjna, ani żadne inne późnieysze prawo, niemiały nic wspólnego z prawami i dekretami tyczącemi się stanu oblężenia, że więc te prawa i dekreta, we wszystkiem tém, w czem się niesprzeciwiają wyraźnemu textowi konstytucyi, wykonywane bydź mogą; zważywszy daley na brzmienie 77 artykułu prawa z dnia 27 Ventose, roku VIII który wyraźnie mówi:

»Odwoływania się do sądów kassacyjnych nie są dopuszczalne, ani przeciw wyrokom ostatniey instancyi i sądów pokoju, — wyjąwszy niewłaściwość lub przestąpienie zakreślonych granic władzy sądowey, — ani przeciw wyrokom sądów wojennych, siły lądowey i morskiey, wyjąwszy również niewłaściwość lub przestąpienie zakreślonych granic i t. d.; — zważywszy na artykuł pierwszy prawa 22go Messidora roku VI. który mówi: »Żadne przestępstwo, nie może bydź uważane za militarne, jeżeli wykraczający nie jest osobą należącą do woyska; żadna inna osoba niemożė bydź nigdy przed sąd wojenny powołaną; — zważywszy na artykuł 53 ustawy konstytucyiney, która mówi: *»Nikt niemoże »bydź z pod swoich właściwych sędziów wyłączonym*; i na artykuł 54 który mówi: *»W skutku czego nie będą mogły bydź ustanawiane kommissye i trybunały nadzwyczayne* i t. d, zważywszy na brzmienie artykułu 56 tey osnowy: *że instytucya sądów przysięgłych zostaje utrzymaną*, — zważywszy na artykuł 69, rozciągający władzę sądów przysięgłych na wykroczenia polityczne i nadużycia wolności druku, i na prawo z dnia 8 października 1830 oznaczające wskutku tego w rozciągleyszym sposobie i występki polityczne; zważywszy na artykuł 103 dekretu z dnia 24 grudnia 1811 roku, który brzmi tak: »Na wszelkie wykroczenia, których osądzenie, gubernator wojenny nieznayduje za przyzwoitą rzecz oddać sądom cywil-

nym, obowiązki urzędnika sądowo policyjnego zastąpi profos woyskowy, który gdzie będzie można, ma bydź wybieranym do tego z pomiędzy officerów żandarmeryi, a zwyczayne trybunały zastąpione bydź mają przez sądy wojenne; zważywszy że ten artykuł, z brzmieniem powyżey przytoczonych artykułów ustawy konstytucyjney nie da się wcale pogodzić; że sądy wojenne jedynie do osób woyskowych lub należących do woyska, są właściwą władzą sądową, stają się zaś nadzwyczaynemi, gdy rozciągają swą jurisdykcyą na wykroczenia osób niebędących woyskowemi; zważywszy że Geoffroy nie jest militarną osobą, ani mogący bydź za takową uważanym i t. d., zważywszy że drugi sąd wojenny paryzki przestąpił tu granice swojey władzy i tak przepisy oneyże tyczące się, jako też artykuły 53 i 54 ustawy konstytucyjney naruszył; z tych wszystkich przeto powodów sąd kassacyiny przyjmuje odwołanie się malarza Geoffroy, ogłasza cały procès przeciwko niemu wytoczony i wszystko to co w skutku onegoż nastąpiło, mianowicie wyrok z d. 18 czerwca 1832 przez drugi sąd wojenny przeciwko niemu wydany, za żaden i za niebyły, odsela uwięzionego malarza Geoffroy, na mocy prawnego wytoczenia przeciwko niemu processu, do właściwego osądzenia przed trybunał paryzki pierwszey Instancyi, nakazuje ogłoszenie drukiem ninieyszego swego wyroku i wciągnienie onegoż do akt drugiego sądu wojennego pierwszey dywizyi woyskowey.»

HOLLANDYA.

AMSZTERDAM 26 Czerwca.

Podług wiadomości statkiem parowym dziś tu nadesłanych, J. K. M. uda się w pierwszych dniach przyszłego miesiąca do obozu, dokąd już onegdy xiąże Oranii wyjechał. W Dordrecht stoi ośm statków, które mają zawieść amunicyą i rożne effekta wojenne do Antwerpii. Z korrespondencyi z konferencyą londyńską ma się okazywać, iż rząd nasz nie przystaje na ustąpienie z Antwerpii przed uzyskaniem stosownego wynagrodzenia. — Z Bruxelli donoszą, że dopiero jesteśmy na samym początku końca; że protokół konferencyi 65 z d. 11 czerwca mający siedm annexów, nalega na króla hollenderskiego, o oznaczenie pełnomocnika do układania się z umocowanym belgiyskim, mianowicie względem art: 9 dotyczącego się żeglugi na wodach hollenderskich i art: 12 stanowiącego względem długu, że ztamtąd przekonać się można, jako xiąże Talleyrand i lord Palmerston na konferencyi 11 czerwca oświadczyli się, aby 30 t. m. jako ostatni termin na odpowiedź królowi hollenderskiemu był oznaczony, lecz, że inni pełnomocnicy wzbraniali się na to przyzwolić, lecz jednomyślnie zgodzili się wszyscy, aby przesłać posłom pięciu mocarstw przy dworze hagskim instrukcye, polecające im udanie się spólnie do Króla Jegomości z oświadczeniem, iż naypóźniey odpowiedź swoję na d. 30 nadesłać może, wszakże z wyraźnem i kategorycznem oświadczeniem się za lub przeciw 65 protokułowi, i że w ostatnim razie środki znaglające przedsięwzięte zostaną. Z dnia 24 datowany artykuł *Sunday Times* (który nie za bardzo wiarogodny uchodzi) obeymuje wiadomości o wojennym duchu. — Bil względem podziału hrabstw już przeszedł.—

Rozmaitości.

Ludność Europy. — Przybytek i ubytek małżeństw w każdym kraju zależy naturalnie od wpływu wielkich wypadków, jako pokoju i woyny, dobrego bytu ludów i klęsk publicznych, głodu i powietrza. *Hesperus*, pismo peryodyczne niemieckie, dodaje do liczby tych przyczyn, uczucia patryotyczne. Tak w Prusiech małżeństwa, pomnożyły się po ustąpieniu Francuzów. W latach 1817, 1818 i 1819, w epoce naywiększey pomyślności Pruss, na 98 osobach jeden ślub liczono. W następnych leciech stosunek ten był już tylko na 108, 111 i 118. We Francyi od 1815 do do 1822 mniey było małżeństw niż przed rewolucyą, mimo to, ludność powiększyła się o kilka milionów. Po 1817 r. liczba ślubów wynosiła 8000 rocznie, aż po 1821.

Płodność związków małżeńskich zdaje się bydź od 3500 do 5000 dzieci na 1000 ślubów. Hesperus zwraca uwagę na zbyteczną przewyżkę rodzącey się płci męzkiey, od czasu powszechnego pokoju. Przez 15 lat, od 1815 do 1830, urodziło się chłopców, więcey nad liczbę dziewcząt: w Rossyi 804,453; we Francyi 347,264 w Prusiech 69,453; w królestwie Neapolitańskiem 25,796; w Bawaryi 8,398; w Czechach 69,172; w Szwecyi 15,195: w królestwie Wirtembergskiem 6877; w państwie Heskiem 3361; w Nassau 6484. W ogóle na ludność 101,707,212 urodziło się chłopców więcey o 1,356,754. Rościągając to na całą Europę, którey lu-

dność wynosi 215,000,000 przewyżka płci męzkiey uczyni 2,700,000 W prowincyach południowych Rossyi, około Kaukazu, w obu Amerykach i na przykładu Dobrey-Nadziei jeszcze większa daje się widzieć różnica. Mamyż wnieść z tego, że co lat 15; potrzebna jest woyna powszechna? (H)

Basza Egiptu wysłał w podroż do rozmaitych miast Europy kilkunastu młodych, wielkie obiecujących ludzi, by się ćwiczyli, w obcych językach i obeznali się z postępem cywilizacyi. Młody Pers z dobrey familii był między innemi posłany do Florencyi, gdzie zapoznał się z pewnym Anglikiem, który wziął go z sobą na wieczór do jedney damy angielskiey, mającey trzy niewymownie piękne córki. Ładna twarz wschodnia i bogaty ubior Persa podobały się powabnym Angielkom. Nie jeden wzrok miłosny spoczął na przyjemnym cudzoziemcu. Młody Pers odwiedził dnia następnego o niezwykłey godzinie przyjaciela swojego i upraszał go, by udał się natychmiast do owey damy i uczynił jey propozycyą z jego strony względem jey córek. »Z całego serca,« odrzekł przyjaciel, »ale unas nie ma zwyczaju, by tak pospiesznie działać. Wszelako, jeśli się wolno zapytać, chciałbym wiedzieć, na którą z owych trzech dam zwróciłeś uwagę swoję?« — »Na wszystkie« odrzekł zagadniony. »Chcę dać matce za każdą tysiąc funt: szterl: i przy naybliższéy sposobności wszystkie daruję baszy; jest on miłośnikiem, tak rzadkich u nas pięknych kobiet i zapewne za dar taki wdzięczny mi będzie.» — Dziennik *Sun* opowiadający to zdarzenie, napomina damy angielskie, by za granicą nie były lekkomyślne.

Śnieg zapalny.

W marcu b. r. o 13 wiorst od Wołokołamska (w gubernii moskiewskiey) na polu należącem do wsi Kuryanowo, spadło pod postacią śniegu ciało żółtawe zapalne szczególnego rodzaju, i pokryło przestrzeń od 80 do 100 sążni kwadratowych na cal przeszło wysokości. Z razu mniemany ten śnieg miał zupełne podobieństwo do bawełny, i takąż w dotknięciu spręzystość; lecz zebrany w szklanem naczyniu, rozpłynął się na gatunek smoły. W pierwiastkowym bawełnianym swym kształcie materya ta zapalała się od ognia, dając płomień podobny do gorejącego kształtu, zapewne z powodu zmieszania jey ze zwyczaynym śniegiem, na którym była zbierana, ze zetknięciem z ogniem wrzała tylko z trzaskiem jak smoła, niedając płomienia. W tym stanie miała ona żółty bursztynowy kolor, dawała się ciągnąć jak gumma spręzysta, a zapach, miała oleju warzonego z woskiem. *(P. P.)*

Nowy Ser.

Dr. Jenner robił doświadczenia z mlekiem wieloryba, który, według P. Cuvier, żył około 1000 lat, i przekonał się, iż zawiera daleko więcey części zsiadłych niż mleko zwierząt czworonożnych; i daje ser pożywny, tłusty i nader smaczny. Ztąd może z czasem powstać, między spekulantami, nowy, wielce zyskowny przemysł wyrabiania sera z mleka wielorybiego. Jeszcze w 1824, podawano już w Anglii projekta założenia podobney mleczarni na Szpitzbergu.

(Mag. f. d. Litt. d. Aust.)

W Filadelfii umarł Francuz, który sukcessorom swoim zostawił sto milionów majątku. Ponieważ w testamencie nie wyraził imion swych krewnych, więc do tego czasu zgłosiło się już po ten spadek 100 wujów, 100 ciotek, 35 ciotecznych i stryjecznych braci, a nawet 8 oyców!...

Sławny znawca języków Mezzofanti, miał stracić rozum, jak wiadomości z Rzymu donoszą, Przemawia on teraz wszystkiemi europeyskiemi językami razem, co nader śmieszną tworzy mieszaninę.

Galera francuzka *l'Emulation* przywiozła z Charrus do Paryża dzikiego ludożercę, aby go ministrowi marynarki przedstawić. Nazywa się Ramon Mataojo, ma pięć żon i chwali się, że lubo ma dopiero lat 19ście, zjadł już dziesięciu ludzi. Chwali Europeyczyków z białego mięsa i utrzymuje, że damy europeyskie są w tym względzie szczególniey smaczne. *(R. L.)*

Dawnemi czasy istniał niekiedy w Polsce od Węgier przéjęty zwyczay, że gdy bezżenny zbrodniarz skazany był na śmierć, dziewka zarzucała mu chustkę, i jeżeli chciał się z nią żenić, uwalniano go od kary śmierci. — (Ob. Chackiego o lit. i Pol prawach, tom 1. str. 11,) Coś podobnego znaydujemy w romansie Wiktora Hugo: *Notre Dame de Paris.*

Król polski Zygmunt August po polsku tylko pisywać lubił. Wszystkie doszłe naszego czasu listy jego są w tym języku pisane. Podobnież królowa Barbara, małżonka jego, lubiła także język oyczysty i przenosiła go nad włoski, wtedy modnym będący. — W liście pisanym do Mikołaja Radziwiłła d. 2 stycznia 1550, tak względem małżonki swojey wyraża się król Zygmunt August: — »Nie potrzeba do niey mówić po włosku lub po łacinie, rozumie ona, gdy nasz poddany dla oyczyzny, dla nas i dla naszey sławy mówi.« Pierwsza jego żona Elżbieta, pisywała po łacinie i zawsze podpisywała się *Ancilla* (służebna.)

OSTRZEŻENIE.

Redakcya ostrzega wszystkich Panów Notaryuszów, Komorników i inne interessowane osoby, że odtąd żadne uwiadomienie o sprzedażach, licytacyach i t. p. bez poprzedniego opłacenia zwyczayney należytości umieszczane niebędą w Gazecie i dopóty pozostaną zaległe dopóki nienastąpi uiszczenie.